

Копаниця К. М.

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

Максимець С. М.

*кандидат психологічних наук, доцент
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ (ЛЕГКОГО СТУПЕНЯ)

Тема роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня залишається важливою у сфері спеціальної педагогіки та психології. Інтелектуальні порушення легкого ступеня характеризуються зниженим рівнем інтелектуальних здібностей та адаптивних навичок, що може ускладнювати засвоєння матеріалу і соціалізацію дитини. Проте, з правильною підтримкою ці діти можуть досягати значних успіхів у навчанні та особистісному розвитку [3, с. 71].

Робота з дітьми з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня має базуватися на системі принципів, а саме: індивідуалізації навчання, поетапності та поступовості, використання наочності, заохочення і позитивне підкріплення та інші.

Значну роль відіграє емоційна підтримка як з боку педагогів, так і батьків. Важливо розвивати у дитини позитивну самооцінку, віру у власні сили та прагнення досягати нових цілей. Спільна робота педагогів, психологів і батьків

допоможе дитині розвивати потенціал, адаптуватися до соціальних умов і забезпечити максимально можливий рівень самостійності.

Проведене дослідження у рамках магістерської роботи показало, що більшість дітей з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня (93%) мають низький рівень розвитку пізнавальних процесів, зокрема таких як пам'ять, мислення, решта (7%) – середній рівень. Отримані дані свідчать про необхідність впровадження корекційної програми із оптимізації пізнавальних процесів дітей з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня.

Робота з дітьми з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня вимагає уважного і диференційованого підходу. Завдяки правильній організації навчально-виховного процесу, індивідуальному підходу та психологічній підтримці можна створити умови для гармонійного розвитку, адаптації в суспільстві та самостійного життя в майбутньому. Пропонована корекційна програма ставить за мету створення оптимальних умов для розвитку та корекції у дітей із легкою формою порушення інтелекту, формування соціальних, комунікативних та емоційних компетенцій у дітей.

Результати проведеного дослідження показали, що важливим компонентом навчання дітей з інтелектуальними порушеннями є розвиток соціальних і комунікативних навичок [1, с. 97]. Оскільки такі діти часто стикаються з труднощами у взаємодії з однолітками та дорослими, педагоги мають створювати ситуації, в яких діти можуть навчитися співпрацювати, розуміти емоції інших, висловлювати свої думки та почуття. Це сприяє не лише розвитку комунікативних здібностей, але й підвищує рівень соціальної адаптації. Ефективними інструментами для цього є групові заняття, під час яких діти вчаться працювати в команді, розподіляти обов'язки та вирішувати конфлікти.

Програма розрахована на 2 тижні: 12 годин (3 рази на тиждень). Тривалість заняття – від 30 до 45 хвилин. Ми вважаємо, що саме такий режим здатний забезпечити необхідну систематичність ефективності корекції пам'яті у дітей із порушенням інтелекту. Характерною особливістю наших занять було залучення засобів мультиплікації для реалізації поставлених цілей та завдань щодо розвитку та корекції пам'яті у дітей із легкою формою порушення інтелекту. У таблиці 1 представлено опис методів роботи, які використовувалися при реалізації корекційної програми.

Таблиця 1 – Зміст корекційної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня

Модуль	Методи	Приклад вправ
Розвиток базових комунікативних навичок	Ігри на відпрацювання зорового контакту та розпізнавання емоцій на обличчях. Практичні вправи на вміння	Гра «Вгадай емоцію» – дитина повинна вгадати емоцію, яку показує педагог чи

	слухати та реагувати на репліки партнера. Рольові ігри з акцентом на ввічливу поведінку.	інша дитина, за допомогою міміки.
Соціальні навички у групових взаємодіях	Колективні ігри та вправи на командну роботу (наприклад, складання пазлів чи спорудження конструкцій у групі). Сценарії «вирішення конфліктів», де діти розігрують різні ситуації та шукають способи їх вирішення. Виконання групових завдань, де кожна дитина має свою роль.	Гра «Будуємо разом» – діти у команді будують спільну споруду з кубиків чи конструктора, а після цього обговорюють, як їм вдалося досягти мети.
Розвиток навичок саморегуляції та емоційної стійкості	Ігри на розпізнавання емоцій та обговорення ситуацій, які викликають різні почуття. Техніки релаксації (дихальні вправи, прогресивна м'язова релаксація). Вправи на розпізнавання власних емоцій та пошук прийнятних способів їх вираження.	Вправа «Емоційний колаж» – діти створюють колаж, вибираючи картинки, які показують емоції, що вони часто відчують.

Отже, робота з дітьми з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня потребує системного підходу, який охоплює як когнітивний розвиток дитини, так і її соціальну адаптацію, емоційну підтримку та співпрацю з батьками. Тільки через комплексний вплив і підтримку можна забезпечити успішний розвиток цих дітей та їхню інтеграцію в суспільство.

Список використаної літератури

1. Вержиховська О. М., Бонецька О. М., Козак А. В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з особливостями інтелектуального розвитку : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2023. 372 с.
2. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Рівне, 2021. 141 с.